

Planering af marker

v/Stinna Susgaard Filsø, SEGES

PlanteKongres 16. Januar 2019

SEGES

Hvad er planering?

SEGES

Planering håndterer overfladevand

- *Planering er modificering af jordoverfladen med det formål at forhindre, at vand samler sig i ujævnheder og små lavninger på markens overflade*

Overfladevand opstår typisk

- På flade arealer, hvor jordens infiltration er for langsom i fht. nedbørsmængden
- Særligt udsatte er siltede og finsandede jorde og jorde med ringe jordstruktur
- På arealer med høj grundvandsstand.

Starten på en ond cirkel

Oversvømmelse

**Skorpe-
dannelse**

**Jorden
slæmmer til**

Foto: Stinna Susgaard Filso

Foto: Janne
Aalborg Nielsen

Problemer med overfladevand betyder:

- Oversvømmelse og ødelagte afgrøder
- Mislykket etablering
- Dårligere rettidighed i markarbejdet og øget risiko for køreskader
- Ukontrollerbar jorderosion

Hvordan foregår planering?

SEGES

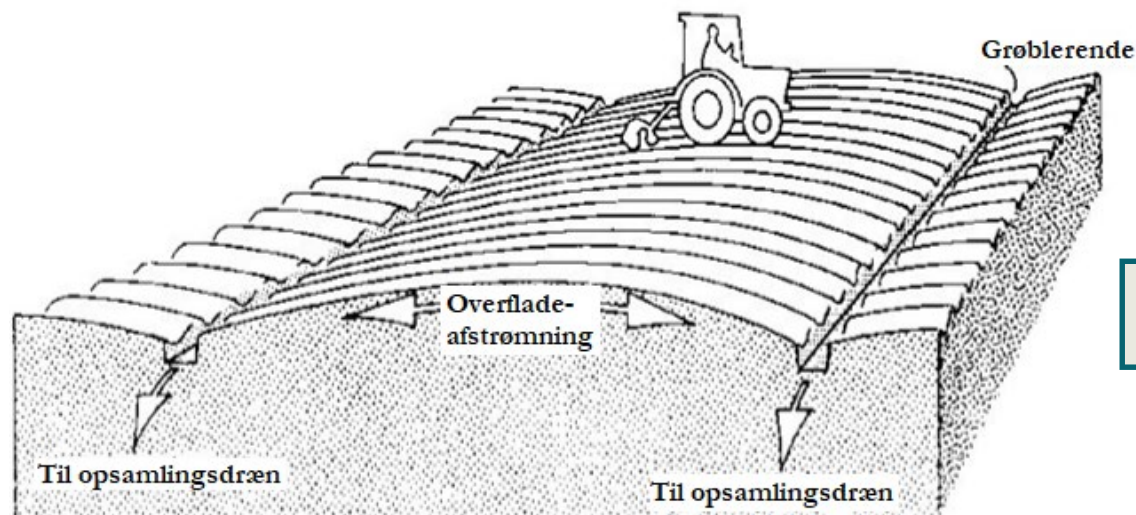
- Foregår ved brug af scrapers, der trækkes efter en traktor
- Laser styrer niveauet på jordoverfladen.
- Med scraperen omfordeles muldjorden i pløjelaget
  - 5-8 cm muldjord
- **Jorden skal være tør og bearbejdelig**
- Tre forskellige tilgange til planering;
  - Planering med grøblerender
  - Udjævning af jordoverfladen
  - Skabe en udglattet og kontinuerlig hældning

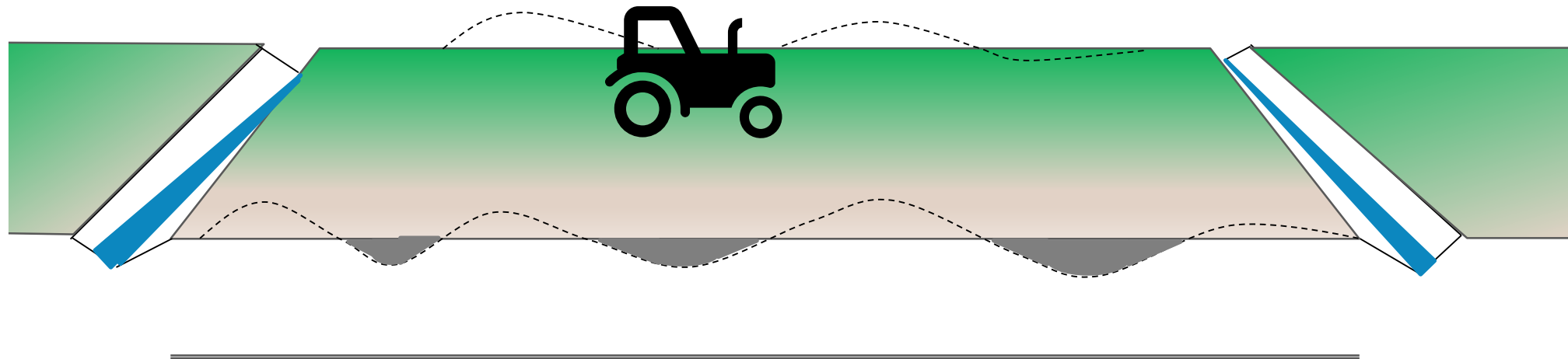
Foto: Iversens Markservice

Planering med grøblerender

- Jord fra grøblerenderne spidses jordoverfladen mellem grøblerenderne op
- Afstanden mellem grøblerender ca. 10 m
  - Justeres efter lokale forhold som afgrødevalg, maskinparken, samt jordtypen. Jorde med lav infiltration og gennemtrængelighed bør have en kortere afstand mellem grøblerenderne
- Hældning mod grøblerende er ca. 0,5-10 ‰ afhængig af marken
- Anvendes typisk på græsarealer, og knap så ofte ved dyrkning af kornafgrøder

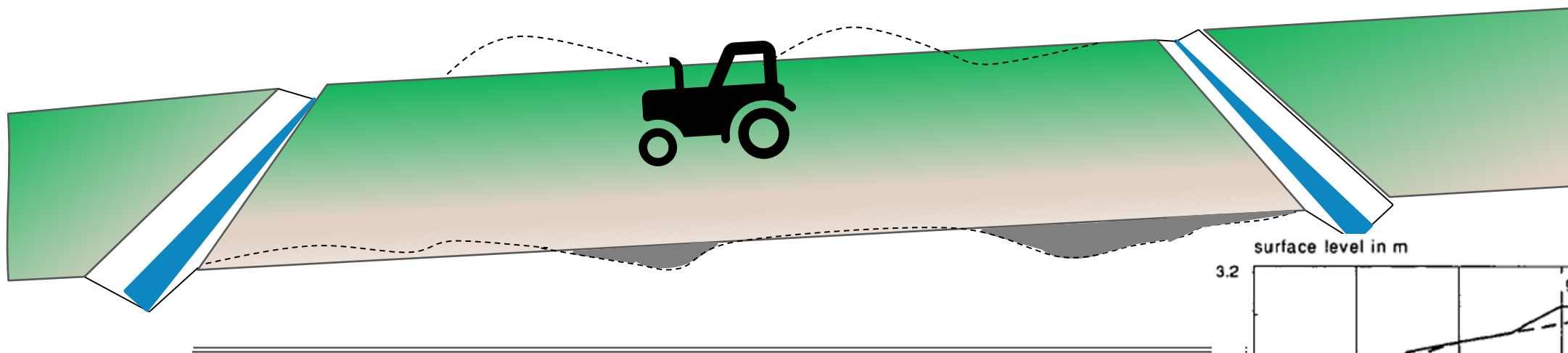

Udjævne jordoverfladen

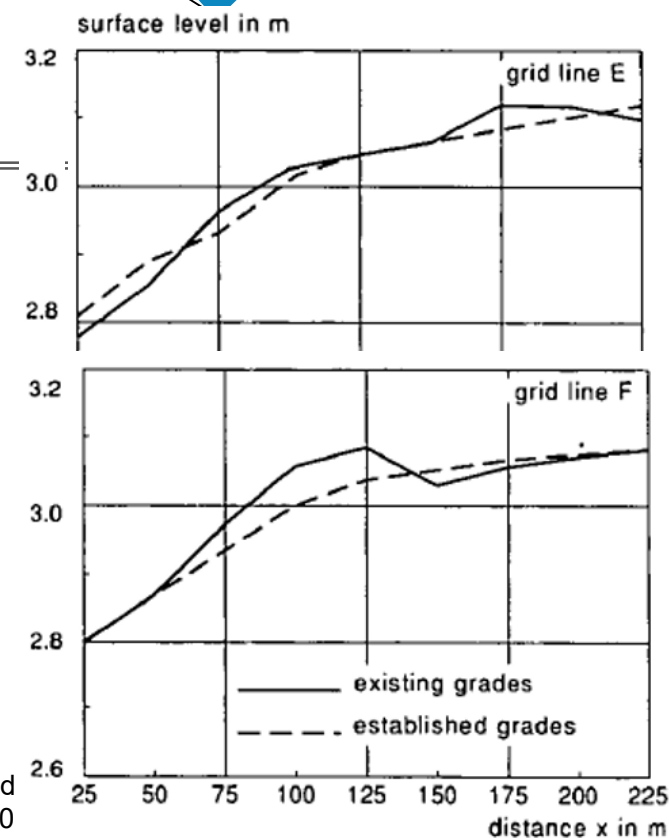

- Udjævner markens pukler og lavninger, så marken bliver helt plant
- Sikre en ensartet infiltration på hele arealet – dvs. man undgår at nedbøren samler sig i små ujævnheder og lavninger og slæmmer jorden til.
- Anvendes ofte, hvor jordens overordnede infiltrationsevne er okay.

Skabe en udglattet og kontinuerlig hældning

- Udglatte hældningen, og skabe et kontinuerligt fald mod grøft eller opsamlingsdræn
- Hældning mellem 0,5-10 ‰ afhængigt af marken.

Efter Coote and
Zwerman, 1970

Økonomi i planering

Omkostninger til planering

- Op til 4.500 kr./ha
- Planering skal vedligeholdes
  - Eksempel: Landmand fra Nordjylland
    - 1. planering af 30 ha: 20 timer
    - Vedligeholdelse af 30 ha: 5-10 timer
    - Hyppighed: hvert 5. år

Udbyttømæssig gevinst?

- Bedre rettidighed i marken
- Mindre overfladeafstrømning

SEGES

Brug fagfolk, der har erfaring med planering

Planering udført forkert

Planering udført korrekt

TAK og husk!

Vær altid opdateret på den seneste faglige viden

Tilmeld dig nyhedsmail om planter, miljø og natur
på www.landbrugsinfo.dk

 www.facebook.com/planteavl

SEGES